

Азаматтық - құқықтық міндеттемелер қандай жауапкершіліктерді туындатады?

Жумабаев К.С.
Ақтөбе қ. ФМБ НЗМ
2016-2017 оқу жылы

Сабақ мақсаты

- Азаматтық құқықтағы міндеттемелерді талдап, жауапкершіліктерін анықтау

Жетістік критерийлері

- Міндеттеме, борышкер, шарт, азаматтық құқықтық, жауапкершілік ұғымдарын ашады
- Азаматтық құқықтағы міндеттемелер мен шарттарға мысал келтіреді

Азаматтық заңдардың негізгі бастаулары

- Азаматтық заңдар өздері реттейтін қатынастарға қатысушылардың теңдігін,
- Меншікке қол сұқпаушылықты,
- Шартеркіндігін,
- Жеке істерге кімнің болса да озбырлықпен араласуына жол беруге болмайтындығын,
- Азаматтық құқықтарды кедергісіз жүзеге асыру,
- Нұқсан келтірілген құқықтардың қалпына келтірілуін,
- Оларды соттың қорғауын қамтамасыз ету қажеттігін тануға негізделеді.

«Миға шабуыл»

- Азаматтық міндеттеме

Міндеттеме, шарт, тараптар ұғымдары

- Міндеттеме-
- Шарт -
- Тараптар-

Міндеттеме

- Міндеттемеге сәйкес бір адам (борышқор) басқа адамның (несие берушінің) пайдасына мүлік беру, жұмыс орындау, ақша төлеу және т.б. сияқты белгілі бір әрекеттер жасауға, не белгілі бір әрекет жасаудан тартынуға міндетті, ал несие беруші борышқордан өз міндеттерін орындауын талап етуге құқылы. Несие беруші борышқордан атқарылғанды қабылдауға міндетті.

Шарт

- Екі немесе одан көп адамның азаматтық құқықтар мен міндеттерді белгілеу, өзгерту немесе тоқтату туралы келісімі.

Тараптар

- Нақты қалыптасқан жағдайда тараптар түрліше аталады: сатып алусату шартында — сатушы және сатып алушы, сақтандыру шартында — сақтанушы және сақтандырушы, азаматтық істе — талапкер мен жауапкер, міндеттемеде — кредитор мен борышкер жәнет.б.

Шарт түрлері

- Сатып алу-сату шарты
- Бөлшектеп сатып алу-сату шарты
- Тауар жеткізілімінің шарты
- Энергиямен жабдықтау шарты
- Кәсіпорынды сату шарты
- Айырбас шарты
- Сыйға тарту шарты
- **Мүліктік жалдау (жалға алу)**
- Лизинг шарты
- Кәсіпорынды жалдау шарты
- Үйді немесе ғимаратты жалдау шарты

Шарт түрлері

- Көлік құралын экипажымен жалдау шарты
- Көлік құралын сақтандыру
- Прокат шарты
- Тұрғын үйді жалдау шарты
- Мүлікті тегін пайдалану шарты
- Мердігерлік шарты
- Құрылыс мердігерлігінің шарты
- Ғылыми-зерттеу, тәжірибе-конструкторлық және технологиялық жұмыстарға шарттар
- Жүкті тасымалдау шарты
- Жолаушы тасымалдау шарты
- Заем шарты

Топтық жұмыс (12 минут)

- I-топ Сату-сатып алу шарты (ҚР АҚ ЕБ 406-444 баптар)
- II-топ Айырбас шарты (ҚР АҚ ЕБ 501-505 бап)
- III-топ Сыйға беру шарты (ҚР АҚ ЕБ 506-516 бап)

Презентация (әр топ 2 минут)

- Шарт түрінің мазмұнын ашады.
- Шарттың ерекшеліктерін көрсетеді
- Шарттағы шектеулер мен тараптардың құқықтары мен міндеттерін көрсетеді
- Толық, жүйелі және конструктивті түрде түсіндіреді.
- Берілген уақыт сақтайды, тиімді қолданады.

Кері байланыс

- Екі жұлдыз бір тілек

Тайдаланған әдебиеттер

- Орысша-қазақша заңдық түсіндірме сөздік-анықтамалық.- Алматы: Жеті жарғы, 2008. [ISBN 9965-11-274-6](#)
- <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/K940001000>
- http://adilet.zan.kz/kaz/docs/K990000409_/k990409_.htm